

HANDLEDNING & TIPS

TILL DIG SOM SKA ARBETA MED MATERIALET

Samtalsledarens roll

En samtalsledares roll är dels att förbereda och vara inläst på materialet till lektionen och dels att leda samtalet med gruppen. Att vara samtalsledare innebär att du lägger dina egna åsikter åt sidan, du tar inte ställning för eller emot i de frågor som gruppen ska diskutera. Som samtalsledare är det viktigt att kunna förhålla sig tillitsfullt gentemot de som deltar i diskussionen.

Det är viktigt att alla får komma till tals. Detta blir extra viktigt i arbetet med detta material då det handlar om att komma åt gruppens personliga känslor och innersta tankar då vi vill att gruppen ska våga lämna sin trygghetszon. Lyckas du med detta kommer ni att få samtal och diskussioner som leder till förändring.

Att leda samtalet innebär förutom att initiera diskussionen även att sammanfatta det som sagts av deltagarna, detta är viktigt när det är olika åsikter som kommer fram, så att vi kan hitta likheter och olikheter i det vi tycker utan att gå till angrepp mot varandra.

Inkludering - hur får vi alla att vara med?

För att arbetet med dessa frågor ska bli så bra som möjligt är det viktigt att alla i gruppen deltar och är aktiva i övningarna. För att detta ska kunna ske är det viktigt att deltagarna känner sig trygga med dig som samtalsledare och gruppen.

Att vara trygg i en grupp som man själv inte valt är inte alltid lätt beroende på hur ens liv ser ut, men det är här du som samtalsledare har en viktig roll att leda gruppen så att allas åsikter kommer fram. För att lyckas med det krävs att du är lyhörd och fördelar ordet så att det inte bara är ett fåtal i gruppen som tar över samtalsutrymmet.

HANDLEDNING & TIPS

TILL DIG SOM SKA ARBETA MED MATERIALET

Samtalsregler

Innan gruppen börjar med samtal och övningar ska ni gemensamt sätta upp regler eller förhållningssätt som ska gälla i gruppen. Gör reglerna så tydliga som möjligt, så att det inte går att tolka dem på olika sätt. Låt denna del ta tid och diskutera igenom så att alla vet vad som menas med reglerna. Ha hellre ett fåtal regler och se till att de följs av alla. Skriv ut på ett större papper och sätt upp i den gemensamma lokalen. För att verkligen befästa att det är gruppens gemensamma regler kan man avsluta med att alla skriver under på att följa det ni har kommit överens om.

Det är bra att gruppen själv kommer fram till sina regler, så att det inte är något som man blir påtvingad, men ibland kan det vara bra att få lite hjälp på traven. En viktig regel är respektfullt lyssnande som handlar om att respektera varandras rätt till olika åsikter. Det är viktigt att inse och förstå att andras tankar och argument är mycket betydelsefulla. Det är först då man på fullt allvar kan pröva sina egna värderingar och ståndpunkter.

Frågeställningar som leder samtalet framåt

För att samtalet ska ledas framåt ställer vi öppna frågor. Det vill säga frågor som en inte kan svara ja eller nej på, utan måste ge ett mer utvecklat svar. Öppna frågor är hur/var/när/varför? Dessa frågor är perfekta följdfrågor för att komma djupare in i svaret som man fått.

Analyserande frågor använder vi för att klargöra eller sammanfatta det som någon sagt. Det kan till exempel vara:

- *Så du menar att...*
- *Kan du förtydliga så att vi förstår?*
- *Hur skulle du vilja ha det?*
- *Här tycks vi ha två motpoler i diskussionen, låt oss klargöra argumenten.*

Kom ihåg att inte lägga in några egna värderingar när du sammanfattar det som sagts. Du är neutral och ska hjälpa deltagarna att höra vad de andra tycker och tänker utan att fastna i vem det var som sa vad.

Skapa smågrupper i gruppen

Några av övningarna kommer att göras i smågrupper. Att dela in deltagarna i grupper är inte alltid en lätt uppgift så att alla funkar med alla, och dessutom vågar säga vad de tycker - på riktigt. Ju mer en känner gruppen och ju mer en jobbat tillsammans med dessa frågor så kommer det att gå lättare att gruppera sig i olika konstellationer.

Målet är att alla ska kunna samtala med alla, men det är inte säkert att det är en sanning från början. När du delar in gruppen i smågrupper kan du antingen göra det genom att aktivt välja vilka som ska jobba med varandra eller så kan du låta lotten avgöra. Om du vill använda dig av lotten så är det en bra idé att visa deltagarna att det är just lotten som avgjort indelningen.

Avsluta lektionen

Innan gruppen skiljs åt är det viktigt att sammanfatta det som kommit fram under diskussioner och övningar. Det är du som samtalsledare som sammanfattar gruppens åsikter och funderingar. För att komma ihåg viktiga delar i lektionen kan du med fördel föra korta anteckningar under tiden.

Detta ska dock inte ta fokus från samtalet och vad som händer i rummet eller hur deltagarna är aktiva. Så korta minnesanteckningar som ska vara en extra hjälp för att kunna sammanfatta vilka frågor gruppen tyckte lika eller olika om.

Vilka lärdomar har vi fått? Har vi hittat någon gemensam nämnare, något som vi står lika i? Vilka frågor är vi inte överens om? Vad tar vi med oss till nästa gång eller med oss i livet.